

Vijfde congres in Leeuwarden brengt Friezen opnieuw samen

Hotels zullen te klein zijn

Het vijfde Grootfriese congres, dat eind juni in Leeuwarden wordt gehouden, beoogt, evenals de voorgaande congressen, het nader aanhalen van de banden, die er bestaan tussen de bewoners van Noord-Friesland, Oost-Friesland en ons Friesland en van hen, die uit die gebieden afkomstig zijn. Het congres draagt méér dan een zuiver wetenschappelijk karakter; het wil de Friezen en hun vrienden samenbrengen en daarnaast zich op heden en toekomst bezinnen, waarbij de economie niet vergeten wordt. Dit laatste is eigenlijk wat nieuws, daar men het de vorige keren steeds in taal, taalstudie en geschiedenis heeft gezocht. Alleen de politiek blijft ook ditmaal buiten bespreking.

Dit vertelt ons dr. W. Kok, directeur van de Fryske Akademy, die secretaris is van de Fryske Ried, welke dit congres organiseert. De Akademy heeft trouwens de organisatie van het wetenschappelijk gedeelte voor haar rekening genomen. Drie Friese „landen” zullen dus in Leeuwarden vertegenwoordigd zijn. Maar West-Friesland en Groningen? „Ze zijn welkom,” zegt dr. Kok, „maar er bestaan op het ogenblik geen vertegenwoordigende organisaties. In West-Friesland is er niets en de Groningers zijn het onder elkaar niet eens. Maar we hopen, dat er toch uit beide streken bezoekers zullen komen en in onze Fryske Ried worden nog altijd twee zetels opengehouden . . .”

Actualiteit

We hebben dr Kok voorts gevraagd, of hij kon schatten hoeveel bezoekers, met name vreemdelingen, de Friese hoofdstad in de congresdagen mag verwachten. „Er zijn nog geen invulformulieren verzonden en over betrouwbare cijfers beschikt men dan ook niet, maar onze verwachtingen zijn hooggespannen. Wij rekenen op 500 tot 800 buitenlandse gasten. Fryske congressen van een dergelijk internationaal karakter hebben steeds veel belangstelling getrokken en nu de verkeersmiddelen zo verbeterd zijn (het laatste Friese congres in Leeuwarden werd in 1927 gehouden en sinds is er heel wat veranderd), mag men op een grote stroom rekenen. Er bereikte de congrescommissie bijvoorbeeld al een bericht uit Westfalen, dat daar een heile Oostfriese „krite”, 50 man sterk, met een bus naar Leeuwarden komt. Als het op die manier gaat, worden er gauw topcijfers gehaald. Er zal dan ook op particulieren in en buiten Leeuwarden een krachtig beroep worden gedaan om logeergelegenheid beschikbaar te stellen, want de hotels zullen te klein blijken”, aldus dr. Kok. Om nog even op die Oostfriese „krite” terug te komen, het betreft hier een vereniging van oud-Oostfriezen, die nu buiten hun geboortestreek wonen, dus een soort van Oostfriese „krite”

te om utens”. Zij, noch de bewoners van Oostfriesland — het zuidelijker gelegen Sealterlân uitge-

zonderd — spreken Fries. Hun moedertaal is het Platdúts en zij verstaan van Noordfries of Westertlauwers Fries even weinig als een Vlaming. Het zal dus op het congres wel een Babylonische spraakverwarring worden, zouden ze zeggen. Ja, dat er veel talen en dialecten gesproken en gehoord zullen worden, staat vast. Maar omdat het congres van de Fryske Ried uitgaat, die behalve alle Friese dialecten ook Platdúts, Nederlands en Hoogduitstoeelaat, zal het er wel op neerkomen, dat van de zes lezingen op het wetenschappelijk congres er vier in het Duits worden gehouden (door de Oost- en Noordfriezen ieder vogeltje natuurlijk zingen zoals het gebekt is, terwijl eigen en vreemd op de grote avond in de Harmonie (vrijdag 27 juni) onvervalste Fryske klanken zal kunnen beluisteren in het declamatorium, gewijd aan leven en werk van dokter Eeltsje Halbertsma.

Overigens speelt de taal ook in de lezingen lang niet die rol als bij vorige gelegenheden wel het geval is geweest. Weliswaar wordt er gerefereerd over de Friese kultuur in verleden en heden, maar er komen ook lezingen over de Friese economie voorheen en thans, terwijl de zaterdagmorgen gewijd zal zijn aan de econo-

mische en de culturele toekomstmogelijkheden. Men kan dus zeggen, dat dit vijfde congres een sterk aktueel karakter draagt en dr. Kok acht dit een winstpunt. Men velen stellig met hem. Reeds hebben na-oorlogse wetenschappelijke en culturele inter-Friese contacten ook tot economische relaties geleid en de mogelijkheid is groot, dat een ontmoeting van zoveel uit het gebied van de

Noordzeekust ook voor elkaars landbouw, industrie, toerisme en ambacht van grote betekenis zal blijken. In dit verband wordt dan ook gehoopt op een subsidie van het Rijk, dat met name voor de economische aspecten niet blind blijkt. Verder hebben de provincie Friesland en de stad Leeuwarden financiële steun toegezegd. Men voelt het gelukkig als een erezaak tegenover het buitenland flink voor den dag te komen. Tenslotte ziet Ljouwert maar eens in de negen jaren zo'n congres binnen zijn wallen, aldus dr. Kok, die uitrekende, dat in 1961 Noordfriesland en in 1964 Oostfriesland aan de beurt is. En pas in 1967 wordt, by wolwêzen en sounens”, ons Friesland dan weer gastvrouw. Laten de Friezen van alle stammen en hun vrienden dus een uitstekende herinnering kunnen bewaren aan de komende juni-dagen!

FRISIA MAGNA

Oer Fryske sêen gyng de reis;
Oer Helgolân nei 't eilân Fear.
De reade rots bigroeten wy,
De Sölkske dunen riisden klear.

Doe, oan 'e Dagebúller dyk,
Seach ik de griene greiden oer;
De dyk wie Frysk,
de terp wie Frysk,
De tsjerke hie in stompe toer.

En al hoe fier ús Fryslân leit,
Troch sêen skaet fan dyk ta dyk,
De tongslach oars, de wenten oars,
Wy binne yn wêzen wol gelyk.

En as wy sykje aldermeast
net hwat ús skaet,
mar hwat ús bynt,
Dan winne wy in rykdom mear,
Dy't men yn goed
forstean dochs fynt.

Us tael is ien, ús folk is ien.
Us bynt de leafde ta ús lân.
Us tinzen sille jimmer gean
Fan Fries ta Fries,
fan strân ta strân.

A. van der Minne-Buma (1929)

Dit is het gebied, waaraan de naam van de Friezen verbonden is. De „kop” van Noordholland heet nog steeds Westfriesland, onze provincie wordt wel als Westerlauwers Friesland aangeduid en nog in de 16de eeuw werd Groningen tot Friesland gerekend. Tenslotte: zowel Oost- als Noordfriesland zijn officiële begrippen.

